

Modul/Kurs sillabusi
Korpus lingvistikasi
5111200 – O‘zbek tili va adabiyoti

Kurs:	2
Kurs turi:	Tanlov
Kurs kodi:	
Yil:	2021
Semestr:	3
Ta’lim shakli:	kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	
Ma’ruza	18
Semenarlar	10
Mustaqil ta’lim	30
Kredit miqdori:	2
Baholash shakli:	test
Kurs tili:	o‘zbek

Kurs maqsadi (KM)	
KM1	Til korpuslari, ularning imkoniyati va ijtimoiy ahamiyati, asosiy tushunchalari haqidagi nazariy ma’lumotlarni berish
KM2	Til korpuslari ustida ishlash uchun zarur ko‘nikmalarni shakllantirish
KM3	Ijodiy va texnologik madaniyatni shakllantirish

Kursni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1	Kompyuter savodxonligi, informatika, ingliz tilidan muayyan darajada bilimga ega bo‘lish.
2	Formal grammatika nazariyasi, modellash va uning mohiyati, tabiiy tilni qayta ishlash haqidagi ma’lumotlarni o‘zlashtirish.

Ta’lim natijalari (TN)	
TN1	Korpusning lingvistik va ta’limiy ahamiyati borasida mukammal bilimlarga ega bo‘ladi; korpus lingvistikasining terminologik apparatini bilish va farqlashni o‘rganadi.
TN2	Chet el milliy korpuslar tipologiyasini, yaratilish texnologiyasini o‘rganish va tahlil etish usullari haqida tasavvurga ega bo‘ladi.
TN3	Korpus lingvistikasi obyekti, predmeti, vazifalari, korpus lingvistikasiga doir tadqiqotlar yuzasidan chuqur bilimga ega bo‘ladi.

TN4	Korpuslar uchun materiallarini saralash, ularga dastlabki ishlov berish, saralangan matnlarga ekstralingvistik ma'lumotlar yozish, so'z va so'zshakllariga grammatik izoh berish, o'zbek va ingliz tillari so'z turkumlarini teglash, korpuslar uchun lingvistik baza yaratish yaratish va ulardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'ladi.
TN5	Xorijiy tillarni o'rganish, ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish jarayonida korpus materillaridan amaliyotda foydalish, korpus tuzish bo'yicha egallangan bilimlarini amaliyotga to'g'ri yo'naltira olish, fanga oid maxsus topshiriqlarni bajara bilish, korpusdan unumli foydalanish tajribasini hosil qilinadi.
TN6	O'zbek tili milliy korpusiga doir tadqiqotlaridan amalda to'g'ri foydalanish kompetensiyasiga ega bo'lish, parallel korpuslar asoslarini sharhlay olish, til korpuslari turlarini ajratish mezonlarini tushuntira olish malakasini ega bo'ladi.

Kurs mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Kirish. Korpus lingvistikasi fani obyekti, predmeti, maqsad va vazifalari
M2	Til korpusi turlari va tipologiyasi
M3	Rus va ingliz korpus lingvistikasi: tarix va bugun.
M4	Turkiy korpus lingvistikasi tadriji va bugungi holati
M5	Korpus tuzish: bosqichlar va reprezentativlik
M6	Annotasiya turlari: lingvistik va ekstralingvistik teglash
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Internetdan korpus saytlarini izlash. Korpus interfeyslari bilan tanishish
A2	Turkiy tillardagi korpuslardan ma'lumot olish
A3	Ekstralingvistik va lingvistik teg/parametrlar asosidagi qidiruv
A4	Grammatik shakllar qidiruvi
A5	Matnni muallif, janr, yaratilish joyi va vaqtiga ko'ra qidirish
Mashg'ulotlar shakli laboratoriya mashg'ulot (L)	
L1	Rus tili og'zaki nutq korpusi ustida ishlash
L2	Parallel korpus ustida ishlash
L3	Poetik korpus ustida ishlash
L4	Milliy korpus asosida ilmiy tadqiqot uchun material yig'ish
L5	Mualliflik korpusi ustida ishlash
L6	Alisher Navoiy mualliflik korpusi uchun Navoiy hikmatlarini teglash
L7	AntConc korpus menejerida maqsadli shaxsiy korpus yaratish

Asosiy adabiyotlar	
1	Захаров В.П., Богданова С.Ю. Корпусная лингвистика. – Иркутск: ИГЛУ, 2013. – 161 с.
2	Xamroyeva Sh. O‘zbek tili mualliflik korpusini tuzishning lingvistik asoslari: Monografiya. – Globe edit, 2020. – 260 b.
3	Abjalova M. Tahlil va tahrir qiluvchi dasturning lingvistik modullari: Monografiya. – Toshkent: Nodirabegim, 2020. – 176 b.
4	Пўлатов А. Компьютер лингвистикаси. – Тошкент: Akademnashr, 2011. – 520 б.
Tavsiya qilinadigan qo‘shimcha adabiyotlar	
1	O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 21-oktabrdagi “O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeini tubdan oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5850-son Farmoni (https://lex.uz/docs/4561730)
2	O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 20-oktabrdagi “Mamlakatimizda o‘zbek tilini yanada rivojlantirish va til siyosatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6084-son Farmoni (https://lex.uz/docs/5058351)
3	O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 10-apreldagi “O‘zbek tili bayrami kunini belgilash to‘g‘risida”gi O‘RQ-615-son Qonuni (https://lex.uz/docs/4784608)
4	Хамроева Ш. Ўзбек тили муаллифлик корпусини тузишнинг лингвистик асослари. Филол. фан. бўйича фалсафа доктори (PhD)...дис. афтореф. – Қарши, 2018.
5	Хамроева Ш. Корпус лингвистика атамаларининг қисқача атамалар луғати. Тошкент, 2018
6	Абжалова М. Ўзбек тилидаги матнларни таҳрир ва таҳлил қилувчи дастурнинг лингвистик модуллари. Филол. фан. бўйича фалсафа доктори (PhD)...дис. афтореф. – Фарғона, 2019. – 57 б.
7	Эшмўминов А. Ўзбек тили миллий корпусининг синоним сўзлар базаси. Филол. фан. бўйича фалсафа доктори (PhD)...дис. афтореф. – Қарши, 2019
8	Горина О.Г. Инструменты корпусного анализа в обучении иностранному языку. Вестник Томского государственного университета. 2018. № 435. С. 187–194.
9	Козлова Н.В. Лингвистические корпуса: определение основных понятий и типология / Вестник НГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2013. Том 11, Выпуск 1. – С. 79-88.

10	Майорова А.Д. Корпусная лингвистика: исторический и лингводидактический аспекты / Международный научно-исследовательский журнал. № 05 (59), Часть 2. Май. – С. 42-45.
Internet manbalari	
1	http://en.wikipedia.org/wiki/Korpusnaya_lingvislika
2	https://myfilology.ru//177/Корпусы и корпусная лингвистика. Основные понятия. — Текст : электронный // Myfilology.ru – информационный филологический ресурс
3	https://postnauka.ru/video/7783 . Плунгян В. Корпусная лингвистика // ПостНаука [Электронный ресурс]. 2013.
4	www.ziyo-net.uz
5	https://www.coursera.org/
6	http://yenka.com
7	http://www.atutor.ca
8	http://www.olat.org/
9	http://www.dokeos.com
10	http://www.efrontlearning.net/
11	http://www.ilias.de/
12	http://khnt.hit.uib.no/icame/manuals/lobman/
13	http://www.ucl.ac.uk/english-usage
14	http://www.collins.co.uk/Corpus/CorpusSearch.aspx
15	http://www.pearsonlongman.com/dictionaries/corpus/index.html
16	http://www.natcorp.ox.ac.uk/
17	http://www.ucl.ac.uk/english-usage/ice/
18	http://www.americannationalcorpus.org/
19	http://www ldc.upenn.edu
20	http://corpora.phil.spbu.ru
21	www.slaviska.uu.se/korpus.html
22	www.sfb441.uni-tuebingen.de/b1/rus/korpora.html
23	www.philol.msu.ru/~lex/corpus
24	www.philol.msu.ru/~lex/corpus
25	http://ruscorpora.ru/search-murco.html
26	www.ling.helsinki.fi/projects/hanco/
27	http://corpus.leeds.ac.uk/
28	http://corpus.leeds.ac.uk/ruscorpora.html
29	http://aot.ru/search1.html

Sillabus muallifi:	Abjalova Manzura Abdurashetovna
E-mail:	abjalovamanzura@navoiy-uni.uz
Tashkilot:	Kompyuter lingvistikasi va raqamli texnologiyalar
Sana:	27.08.2021

Kafedra mudiri

B.Elov